

Algemene omgevingsanalyse Vlaanderen

augustus 2004

Eindredactie

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Administratie Planning en Statistiek
Josée Lemaitre & Peter De Smedt

Samenstelling

Inleidende hoofdstukken

Josée Lemaitre

Demografische ontwikkelingen

Edwin Pelfrene

Macro-economische ontwikkelingen

Thierry Vergeynst & Myriam Vanweddingen

Sociaal-culturele ontwikkelingen

Jan Pickery, Ann Carton & Guy Pauwels

Ontwikkelingen tussen mens en omgeving

Hendrik Van Geel, Peter De Smedt,

Gunter Desmet, Géraldine Hauglustaine,

Joke Zanders, Lars Hegemann, Dirk Smets &

Axel Verachtert

Technologische innovatie

Edwin Pelfrene & Pieter De Maesschalck

Een integratiekader voor het beleid

Peter De Smedt

Technische ondersteuning

Karina Van De Velde & Naomi Plevoets

Verantwoordelijk uitgever

Josée Lemaitre

Directeur-generaal

Boudewijnlaan 30

1000 BRUSSEL

Druk Claes printing

Depotnummer D/2004/3241/194

Uitgave augustus 2004

Bestellingen

Caroline Temmerman

Tel. 02 553 5784

Fax 02 553 5808

caroline.temmerman@azf.vlaanderen.be

www.vlaanderen.be/aps

Ten geleide

Een keer om de vijf jaar, als aanloop voor de komende legislatuur, stelt de administratie Planning en Statistiek (APS) een algemene omgevingsanalyse voor Vlaanderen op. Ze maakt deel uit van de Bijdrage van de Vlaamse administratie aan de komende regering.

Vanuit haar beleidsvoorbereidende capaciteit beschrijft APS Vlaanderen zoals het nu is en wat op deze regio de komende jaren afkomt op demografisch, macro-economisch, sociaal-cultureel, technologisch en ecologisch vlak. Een algemene omgevingsanalyse biedt geen oplossingen aan, dit is voor de fase van de beleidsbepaling. Ze beschrijft wel op hoofdlijnen de te verwachten knelpunten en geeft signalen voor zich aankondigende opportuniteiten.

De algemene omgevingsanalyse voor Vlaanderen benadert de problemen op geaggregeerd niveau en handelt over transversale thema's. Meer specifieke en diepgaander analyses zullen de aanzet zijn voor de Bijdragen van de 13 toekomstige beleidsdomeinen.

Niettemin levert dit ontwerp van algemene omgevingsanalyse heel wat informatie en wijst ze op het belang van een integrale benadering. Zo heeft Vlaanderen de uitdaging om een leefbare en aantrekkelijke regio te blijven, waarbij creatieve krachten flexibel kunnen worden ingezet om een antwoord te bieden op toekomstige uitdagingen zonder bepaalde bevolkingsgroepen uit te sluiten.

Josée Lemaître
Directeur-generaal
Administratie Planning en Statistiek

*It's impossible to calculate all factors in advance, some matters should be left to fortune.
He who worries about everything achieves nothing, he who worries about too little deceives himself.'*
(Montecuccoli, 1609-1680, Trattato della guerra)

1-5	INLEIDENDE HOOFDSTUKKEN	7
	1. Toekomstverkenningen	7
	2. De algemene omgeving	11
	3. Verband met de strategische planning	14
	4. Concrete aanpak voor de algemene omgevingsanalyse voor Vlaanderen	15
	5. Vooruitzichten voor de 21 ^e eeuw	17
6	DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN	29
	These 1 Het aandeel van Europa in de wereldbevolking wordt kleiner	33
	These 2 Van uitstel naar afstel van kinderen	42
	These 3 Europa vergrijsst. Vlaanderen vervoegt de club!	49
	These 4 Toenemende migratiedruk van arme naar rijke landen	56
	These 5 Geringe impact migratiestromen van en naar Wallonië en Brussel	66
	These 6 Steeds meer alleenstaanden	69
7	MACRO-ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN	77
	These 1 Naast de internationale verwevenheid is de lokale markt nog belangrijk voor de Vlaamse economie	81
	These 2 Vlaanderen drijft mee op de golven van internationale conjunctuurbewegingen	87
	These 3 Win-winsituatie bij uitbreiding van EU naar 25 lidstaten	96
	These 4 Het effect van de eenheidsmunt is nog maar beperkt zichtbaar	107
	These 5 De Vlaamse economie mag niet op haar lauweren blijven rusten	113
	These 6 ICT is van belang voor Vlaamse economie	122
8	SOCIAAL-CULTURELE ONTWIKKELINGEN	129
	These 1 Vlaanderen wordt in toenemende mate een multiculturele samenleving	133
	These 2 Genderverschillen: feiten en houdingen wijzen nog op verschillen	143
	These 3 Arbeid blijft belangrijk in de levensloop	151
	These 4 De dualisering van het verenigingsleven verzwakt haar integratieve functie	165
	These 5 Het vertrouwen in de overheid blijft laag	171
9	ONTWIKKELINGEN TUSSEN MENS EN OMGEVING	179
	These 1 De Vlaming is doorgaans tevreden over de leefkwaliteit van zijn omgeving	185
	These 2 De feiten en perceptie van veiligheid zijn niet dezelfde	194
	These 3 Hinder heeft vele vormen en vele oorzaken	200
	These 4 Milieu en gezondheid: naar een positieve balans	206
	These 5 De globale druk op (open) ruimte vanuit de menselijke activiteiten neemt toe	224
	These 6 De druk op de ruimte vanuit het wonen	228
	These 7 De druk op de ruimte vanuit de economische activiteiten	242
	These 8 De druk op de ruimte vanuit de landbouw	251
	These 9 De sterke toename van de mobiliteit brengt de bereikbaarheid in Vlaanderen in het gedrang	256
	These 10 De biodiversiteit gaat onder invloed van de mens in een snel tempo achteruit	282
10	TECHNOLOGISCHE INNOVATIE	287
	These 1 Toenemende schaalvergroting in de mediasector	290
	These 2 Biotechnologie opent vele mogelijkheden waarvan voor- en nadelen nog moeten worden afgewogen	295
	These 3 Wetenschappelijk onderzoek wordt een grootschalige en internationale aangelegenheid	304
11	EEN INTEGRATIEKADER VOOR HET BELEID	309

